

رو به فردا

راهکارهای علمی برای گریز از معضلی اجتماعی
تهران، روستایی که بود

«**حسین معماریان**»

● تهران که در زمان صفویه روستایی در مجاورت شهر باستانی ری بود، در زمان قاجاریه به پایتختی انتخاب شد و با رشدی بی‌سابقه، در مدت‌مانی نه‌چندان طولانی به یک کلاشهر با همه مسایل حاشیه‌ای مربوط به آن تبدیل شد. طی بررسی‌ای که در نیمه دوم دهه ۷۰ شمسی توسط انجمناب در مورد محدودیت‌های طبیعی تهران صورت گرفت و نتایج آن در سال ۱۳۷۸ در اولین کنفرانس زمین‌شناسی-مهندسی ایران عرضه شد، گزینیه‌های مختلفی برای برون‌رفت از این مشکل، بررسی و راه‌حلی برای نجات تهران پیشنهاد شدهٔ راه‌حلی که هنوز هم هرازچندگاهی به موضوع روز تبدیل می‌شود عمده‌ترین محدودیت‌های تهران که در این بررسی به آن اشاره شده، عبارتنداز:

محیط‌زیست: منابع طبیعی تهران و پیرامون آن به‌شدت آلوده است و این آلودگی به‌سرعت در حال افزایش است. آلودگی‌های اصلی در محدوده تهران عبارتند از: آلودگی آب‌های سطحی و زیرزمینی، آلودگی هوا و آلودگی خاک. این‌ال آلودگی‌ها در درازمدت عواقب غیرقابل جبرانی را به همراه خواهند داشت. گرچه کاستن از این آلودگی‌ها با فناوری‌های موجود امکان‌پذیر است، ولی در مواردی شاید از نظر اقتصادی قابل‌توجه نباشند.

منابع آب: منابع آب موجود به هیچ‌وجه نمی‌تواند تکافی جمعیت رو به‌تزايد تهران بزرگ را کند. درصد قابل‌توجهی از آب تصفیه‌شده تهران از ششیکه ناکارآمد و فرسوده آن نشت می‌کند و به آب‌های آلوده آبخوان می‌پیوندد. دیرینه‌مدتی بود که آب (حماقل در سال‌های خشک، جیربندی‌ی‌شود یا به اجبار آب آلوده منبع زیرزمینی به‌صفر شرب برسد، یا به جداکردن سیستم آب آشامیدنی از آب دارای مصارف عمومی، امکان استفاده از منابع عظیم آب آلوده (فاضلاب) تهران فراهم نشود؛ گزینیه‌هایی که به هر صورت با هزینه‌ها و پیامدهای منفی همراه خواهد بود.

لرزه‌خیزی: شاید بتوان لرزه‌خیزی تهران را بااین‌تران کاستی طبیعی این شهر به‌حساب آورد. وجود گسل‌های طولیل و لرزه‌زای متعدد و وقوع زمین‌لرزه‌های ویرانگر تاریخی، شاهدهی براین مدعاست. به‌دلیل تمرکز بیش از حد منبع، امکانات و ثروت و فلجی در پایتخت، وقوع یک زلزله در تهران به صورت یک فاجعه ملی خوندمایی خواهد کرد.

رشد جمعیت: اساسی‌ترین مانعی که در برابر بهبود شرایط تهران خوندمایی می‌کند، رشد جمعیت و گسترش بی‌رویه آن است که خود مولود تمرکز غیرعادی فعالیت‌های سیاسی، اداری، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در پایتخت است. بررسی‌ها نشان داده که میزان امکانات و سرمایه‌هایی که هم‌مساله به تهران اختصاص می‌یابد، بیش از سهمی است که این شهر از جمعیت کشور دارد. از این‌روست که تهران کماکان از قابلیت بالایی برای جذب نیروی انسانی و سرمایه برخوردار است و باید در آینده شاهد ادامه مهاجرت و افزایش تمرکز این شهر باشیم. جمعیت زیاد تهران بزرگ و رشد بی‌رویه آن، همه کوشش‌هایی را که جهت حل مشکلات شهر انجام می‌شود، خنثی می‌کند. از این‌رو بیش‌نیاز هر اقدامی در ارتباط با حل مسایل شهری، کاستن و در صورت امکان، متوقف‌کردن رشد جمعیت تهران است. این امر با کم‌رنگ‌کردن جلانه‌های تهران از یکسو و دافعه‌های شهرهای دیگر از سوی دیگر، امکان‌پذیر است.

راهکارهای پیشنهادی برای حل مشکلات تهران

۱- **کوشش در جهت رفع موانع و مشکلات کنونی تهران**: تجربه نشان داده هر اقدامی که در راستای رفع مشکلات تهران صورت گیرد، بازار کار و جلانه‌های جدیدی را به وجود می‌آورد که هجوم مهاجران بیشتری را به‌دنبال خواهد داشت. افزایش جمعیت ناشی از این مهاجرت‌ها، در کوتاه‌ترین فرصت، اقدامات اصلاحی انجام‌شده را خنثی می‌کند.
۲- **راه‌اکردن مشکلات به‌منظور ایجاد جاذبه منفي و کاستن از مهاجرت**: به نظر می‌رسد که این گزینه، به‌دلیل پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی منفی، از پشتوانه مناسبی برخوردار نباشد. شاید بتوان این گزینه را چنین تعدیل کرد که باید ترتیبی داده شود تا از ایجاد هر گونه جاذبه ظاهری و کتاب جدید برای تهران اجتناب شود.
۳- **ایجاد قطب‌های جانبی جمعیت در دیگر شهرها**: متأسفانه بسیاری از شهرهای بزرگ ایران با مشکلات طبیعی و زیست‌محیطی مشابه تهران رشد بی‌رویه ناشی از مهاجرت، روبه‌رو هستند. از این‌رو هر اقدامی که جاذبه این شهرها را بیشتر کند، بر مضلات کنونی آنها خواهد افزود. از این‌رو کوشش‌ها باید در جهت کاستن از دافعه شهرهای کوچک و روستاها متمرکز شود.

۴- **انتقال پایتخت به یک محل تازه**: در صورتی که کاستن هم‌زمان از جاذبه‌های پایتخت و ایجاد جاذبه در قطب‌های دیگر را به‌عنوان راهکار منطقی برای خروج از این‌بست فعلی تلقی کنیم، انتقال پایتخت به‌ عنوان یک گزینه قابل بررسی، مطرح می‌شود. به این ترتیب با انتقال قدرت تصمیم‌گیری اداری و سیاسی کشور از تهران به همراه انتقال بخشی از ثروت ملی که به صورت‌های مختلفی چون موزه‌ها در تهران تمرکز یافته است، از آسیب‌پذیری کشور در مقابل بلای‌های ناخوستان‌های چون وقوع زمین‌لرزه در تهران کاسته خواهد شد. علاوه بر آن، با کم‌شدن شباب رشد جمعیت تهران برای چند دهه، تمهیداتی که برای مرتفع‌کردن مشکلات موجود این شهر از جمله مسایل زیست‌محیطی آن، صورت خواهد گرفت، نتایج ملموس و مثبتی به همراه خواهد داشت.

«**استاد مهندسی زمین پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران**»

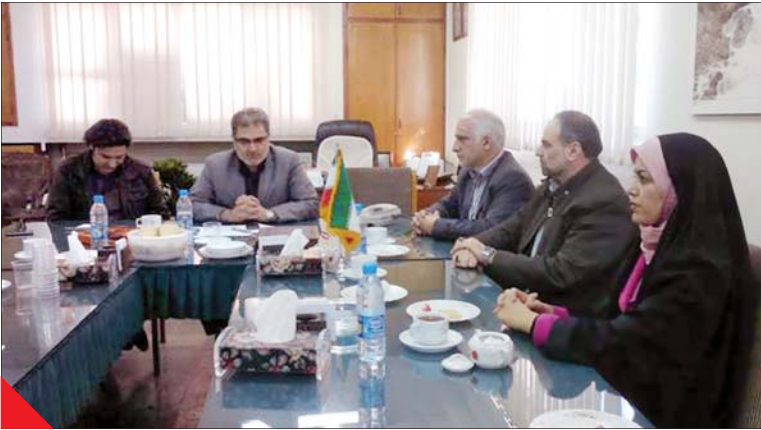
جامعه

عضو شورای شهر بهشهر در گفت‌وگو با «شرق»:

«فیس‌بوک» داشت، از «سخنگو»یی شورا عزل شدم

اعظم‌السادات حسینی با ۷هزارو۲۴۲ رای عضو شورا شد

مدرا محقق

اعظم‌السادات حسینی، تهن خاتم‌مطم عضو شورای بهشهر

«فیس‌بوک» منتشر می‌کنی، درحالی‌که‌همه‌نوشته‌های من معلوم است و هیچ چیزی که بتوان آن را محرمانه دانست، ننوشته‌ام، به‌نظر خودم این مساله بیشتر ناشی از محافظه‌کاری و عدم شناخت این اعضا از موضوعات جدید باشد. از طرفی اعضای شورا نماینده مردم هستند و باید از ابزارهای مختلف برای ارتباط یی‌باسطه با مردم استفاده کنند و من هم با همین هدف چنین چیزی را مدنظر قرار دادم، با این حال فکر نمی‌کردم این موضوع را آنقدر جدی بگیرند که این‌طور با آن برخورد کنند، روز چهارشنبه در جلسه‌ای که بدون حضور من برگزار شد، چنین تصمیمی گرفتند.در سوی دیگر این ماجرا هم رییس و دیگر اعضای شورای شهر قرار دارند، علی‌عسگریان رییس شورای شهر بهشهر است و از عزل اعظم‌السادات حسینی از سخنگویی شورای شهر دفاع می‌کند.عسگریان در گفت‌وگو با «شرق» ماجرا را اینگونه توضیح می‌دهد: «عزل او هیچ دلیل خاصی نداشت فقط اعضای شورا تصمیم گرفتند او را براندازند این قطعاً قطعی شده است و همه اعضا به اتفاق آرا به آن رای دادند و حالا من به‌عنوان رییس شورا سخنگو هم هستم، اینکه رییس شورا سخنگوی شورا هم باشد به‌صراحت در قانون آمده است. قبل از این و در جلسه اول اعضای شورای جدید در فرمانداری وقتی مسو‌له‌های مختلف تقسیم‌بندی می‌شد سخنگویی و مسوولیت مطالبی بانوان به خاتم حسینی واگذار شد. اما حالا اعضا تصمیم گرفتند او را عوض کنند.»ریس شورای شهر بهشهر در ادامه در پاسخ به پرسش «شرق» مبنی بر ارتباط این

هم می‌کنم دبلم قبل از انقلاب دارم و خیلی هم به آن افتخار می‌کنم، همه چیز که مدرک نیست. من دوره قبل هم عضو شورا بودم و شش‌هزاررای آوردم و در این دوره رایم به ۹ هزار رسید، اگر کارم درست نبود که مردم در این دور دوباره به من رای نمی‌دادند آن هم ۳۰ درصد بیشتر از دور قبل.»

عباس عسگریان رییس شوروی شهر بهشهر همچنین در بخش دیگری از ایسن گفت‌وگو تأکید می‌کند: «ما فقط پسر اساس قانون عمل کردیم، سخنگویی شورا حق رییس شورااست و اعضا هم به آن رای داده‌اند. خاتم حسینی هم هنوز رییس کمیته بانوان شورااست و الان فقط می‌تواند در این زمینه اظهار نظر کند نه به‌عنوان سخنگوی شورا، به نظر من هم بهتر است در این زمینه شورا برای بانوان شهر کار کند، مثلاً موضوعاتی مثل آشپزی خانم‌ها، جنگ شادی و… نظر من اینهاست ایشان باید دنبال این چیزها باشد.» حسینی اما در واکنش به این موضوع پست جدیدی در فیس‌بوک خود نوشت که بخشی از آن اینگونه است:

«یکی از اعضای شورا حضور بنده در فیس‌بوک را دلیل این تصمیم عنوان می‌دارم… به‌راستی این همه ترس و واهمه برای چه؟ چون بنده با دوستان خود شفاف و بی‌برده سخن می‌گویم؟ چون مردم را به فرموده رهبر کبیر انقلاب ولی تعمت خود می‌دانم؟ چون به آنها در اداره اومر شهر اعتماد دارم؟ یا اما بالاتر از دکتر ظریف هستیم؟ دکتر ظریف نتیجه توافق با ۵۰۱ را قبل از اینکه در هیچ خبرگزاری و سالیتی منتشر شود در صفحه فیس‌بوک خود به اشتراک گذاشت… آقایی که برای انتخاب رییس و نایب‌رییس شورا دماز را روزگار بنده در آورده و با تلفن و پیامک و واسطه و… سعی در به‌دست‌آوردن رای بنده داشتند چگونه است که از دستور در رابطه با موضوعی که مربوط به اینجانب می‌شود حتی یک تماس برقرار نمی‌کنند؟ جای سیی تاسف است که بنده این خبر را از زبان دیگران شنیدم.»

عضویت در «فیس‌بوک» در حالی برای اعظم‌السادات حسینی، مساله‌ساز شده است که بسیاری از مسوولان دولت حسن روحانی؛ در سطوح وزیر و معاونین دولت، حضوری فعال در «فیس‌بوک» دارند. عضویت آنها در این شبکه اجتماعی در ماه‌های ابتدایی آغاز به‌کار دولت قضایی را ایجاد کرد که بسیاری از کاربران انتظار رفع این نوبت که در آن جمع کرد. بعد از روز چهارشنبه مطلبی را نوشت که در مدرک من اشاره شده بود، ایشان اشتباه کرد اسم من را نوشت، فقط من را حساس کرد. بله من رییس شورای شهر بهشهر دبلمه هستم افتخار

خبرها

به‌دلیل اثرات آلودگی هوا

ماهانه ۲هزار تهرانی

راهی بیمارستان و بهشت‌زها می‌شوند

● **مهر:** رییس کمیسیون سلامت، محیط‌زیست و خدمات‌شهری شورای اسلامی شهر تهران با اعلام اینکه بر اساس گزارش سال ۲۰۰۶ بانک جهانی، ایران سالانه هشت‌میلیارددلار خسارت بابت آلودگی هوا متحمل می‌شود، گفت: خسارت‌های آلودگی هوا به خسارت مادی محدود نمی‌شود بلکه بر اساس گزارش وزارت بهداشت به‌طور میانگین هر ماه ۲۲۷م‌رگ منتسب به آلودگی هوا نیز در تهران اتفاق می‌افتد. دکتر رحمت‌الله حافظی افزود: به این‌ آس‌لر تکان‌دهنده باید حدود دوهزارو ۵۰۰م‌ورد بستری‌شدن ناشی از بیماری‌های قلبی و چهارهزارو ۵۰۰م‌ورد بستری‌شدن بر اثر مشکلات تنفسی را نیز اضافه کرد که به این ترتیب آلودگی هوا به‌طور میانگین هر ماه هفت‌هزارزائر از شهروندان تهرانی را راهی بیمارستان می‌کند. وی با اعلام اینکه نباید بیش از این با جان و سلامت مردم شوخی کنیم و هرچه سریع‌تر باید برای مشکل آلودگی هوا راه‌حلی جدی اجرا کنیم، تأکید کرد: متأسفانه وزارت بهداشت در دولت دهم رفتاری سیاسی داشت و گزارش داد که می‌داد مرها با ملاحظات بود‌اما‌الن این جرات وجود دارد که آمار بدهند، چراکه هدف از اعلام این آمارها متهم‌کردن کسی نیست. در زمینه آلودگی هوا مهم‌ترین عاملی که می‌شناسیم سوختن بی‌کیفیت است.

ابتکار:

سیاست‌های شکار بازنگری می‌شود

● **ایران‌معاون رییس‌جمهورریس سازمان محیط‌زیست کشور** از بازنگری در سیاست‌های شکار حیوانات و پرندگان حیات‌وحش خسر داد. دکتر معصومه ابتکار گفت: مقوله شکار حیوانات و پرندگان حیات‌وحش با مقوله حفاظت از حیات‌وحش هم‌خوانی ندارد و باید در این خصوص بازنگری اساسی صورت گیرد. وی افزود: هم‌وزی‌هایی که برای شکار پرندگان و حیوانات حیات‌وحش صادر می‌شود، رویه‌ای بوده که از گذشته وجود داشته است و سازمان محیط‌زیست در نظر دارد از سال آینده در این سیاست‌ها بازنگری اساسی کند. وی با اشاره به شکار حیوانات و پرندگان غیرمجاز توسط شکارچیان تصریح کرد: با وجود اسلحه غیرمجاز در بین مردم، سازمان محیط‌زیست به تنهایی قادر به حفاظت از حیات‌وحش نیست.

آغاز سر شماری

افغان‌های غیر مجاز تهران

● **مهر:** مدیرکل اتباع خارجه استان تهران اعلام کرد: تمامی اتباع غیرمجاز که سال ۸۹ در طرح ساماندهی شرکت کرده یا شرکت نکرده‌اند باید تا تاریخ ۳۰بهمن به‌صورت اینترنتی اطلاعات خود را ثبت و برای دریافت نوبت اقدام کنند. علیرضا موسوی‌نسب گفت: از تاریخ ۱۴دی سال‌جاری تمامی اتباع غیرمجاز که سال ۸۹ در طرح ساماندهی شرکت کرده یا شرکت نکرده‌اند باید تا تاریخ ۳۰بهمن یا در‌دست‌داشتن مدارک و شناسه در سایت اعلام شده نام خود را برای دریافت نوبت ثبت کنند. وی افزود: در سال ۸۹ تعداد اتباع غیرمجاز که در طرح شرکت کردند حدود ۵۶۰هزارافر در تهران بودند که پیش‌بینی می‌شود با توجه به‌ص‌ور پاسپورت برای ۶هزار خانوار افغان و بازن‌گنت هشت‌هزار افغان مجرد با مدارک به کشور حدود ۳۰۸هزار افغانی غیرمجاز در تهران داشته باشیم که باید در این طرح شرکت کنند ولی این آمار قطعی نیست چراکه ما موضوع قاچاق انسان را هم داریم. مدیرکل اتباع خارجه استان تهران در پاسخ به اینکه افغان‌های غیرمجاز بیشتر در کجای تهران ساکن هستند، گفت: مناطق قرآمین و شهری و اسلامشهر بیشترین آمار مهاجران افغانی را دارد. موسوی‌نسب گفت: اکنون ۴۴ دفتر گفتا‌ل در سطح شهرستان‌های استان و شهر تهران ایجاد شد تا به امور اتباع رسیدگی کنند. همچنین با همکاری نیروی انتظامی و کارگروه مشترک اتباع و ناجا تمامی اتباع غیرمجاز شاغل دستگیر و کارفرمایان متخلف هم به دستگاه قضایی معرفی می‌شوند.

راه‌اندازی مدارس غیر انتفاعی ارزان قیمت

● **ایسنه:** مرضیه گرد رییس سازمان مدارس غیردولتی توسعه مش‌لرک‌تهای مردمی و خانواده‌وزارت آموزش‌وپرورش از ایجاد مدارس ارزان‌قیمت و معتبر غیردولتی با استفاده از تسهیلات و همچنین تدوین آیین‌نامه جدید برای این مدارس خسر داد. معاون وزیر آموزش‌وپرورش گفت: متلع مادی مدارس غیردولتی بر اساس ماده ۱۴ قانون تاسیس مدارس و مراکز غیردولتی بر اساس شهریه دریافتی از اولیا، کمک‌های دریافتی از اولیا و افراد خیر و موسسات خیریه و همچنین کمک‌های دریافتی از آموزش‌وپرورش تأمین می‌شود. این در حالی است که نقش حمایتی آموزش‌وپرورش متأسفانه در حد جزئی دیده شده است. گرد خاطرشان کرد: در طرح ساماندهی به‌دنبال این هستیم که به جای شلوغ‌بودن کلاس‌های درس در مدارس دولتی، شرایطی ایجاد کنیم که بخشی از این دانش‌آموزان به سمت مدارس غیردولتی که صندلی خالی دارند، سوق داده شود. به گفته رییس سازمان مدارس غیردولتی توسعه مش‌لرک‌تهای مردمی و خانواده‌وزارت آموزش‌وپرورش، بر اساس این طرح در مدارس غیردولتی ارزان‌قیمت یا از دانش‌آموزان شهریه دریافت نمی‌شود یا این هزینه‌ها بسیار کاهش خواهد یافت که آیین‌نامه این طرح در دست تدوین است و برای نخستین‌بار اجرا خواهد شد. وی ادامه داد: چنانچه مجلس شورای اسلامی نیز موافقت‌های لازم را داشته باشد و در لایحه ۹۳ اعتبارات آن دیده شود، نته‌ها بخشی از فشارهای شهری‌ه از دوش خانوادها برداشته خواهد شد، بلکه آموزش‌وپرورش نیز می‌تواند تکران کلاس‌ها را در مدارس دولتی کاهش دهد.